

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום ראשון א' תמוז תשע"ד

בס"ד

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

תענית - י"ח

1. מדוע ביום כ"ח בניסן אסור להתענות?

שבו הגיע הבשורה שלא יצטרכו להבטל מלימוד תורה. שפעם המלכות גזרה על תורה, מילה ושבת, והמטרוניא יעצה להם 'עמדו והפגינו בלילה' הפגינו ואמרו אי שמים לא אחים אנחנו וכו' מה נשתנינו מכל אומה ולשון שאתם גוזרים עלינו גזירות רעות וביטולם. ועשו אותו היום יו"ט. והטעם שבמגילת תענית הוצרכו לאסור יום שלפני ר"ח ניסן אע"פ שכבר נאסר מצד שהוא יום שאחרי כ"ח אדר: א. משום חודש מעובר שאז יום שלפני ר"ח ניסן יהיה יום 30. ב. בד"כ יום שלאחר היו"ט אסור רק בתענית וזה שמוטל בין שני יו"ט אסור אף בהספד.

2. מדוע נאמר במגילת תענית מ'ח' ניסן משום שנתיישב חג השבועות, הרי ח' עצמו כבר נאסר שהוקם בו התמיד?

כיון שאם יקרה שיבטלו את האיסור בשבעת הימים הראשונים, היום השמיני עדין אסור שהוא הראשון לימים שנתיישב בהם חג השבועות. ולפי תירוץ זה גם כ"ט אדר מרומז אגב ר"ח ניסן כיון שאף אם יתבטל האיסור על כ"ח, האיסור על כ"ט עדין ישאר.

3. מועד שנאסר אפילו בהספד לר"מ האיסור רק לפניו, ולר' יוסי אף לאחריו.

מועד שנאסר רק בתענית לר"מ רק הוא אסור. ולר' יוסי לפניו גם אסור. כמי ההלכה?

לרב - כר' יוסי. לשמואל - כר' מאיר. אמנם אחר ששמואל ששמע שדעת רשב"ג להקל יותר שאין שום איסור לפניו ולאחיהם פסק כמותו. לר' חייא בשם ר' יוחנן יום האסור בתענית - כר' יוסי. יום האסור אף בהספד - כר"מ.

4. על איזה יום הכוונה במשנה במגילה שאע"פ שמקדימין לקרוא בו המגילה מותר בתענית?

אין לומר - בני הכרכים שהקדימו לי"ד כיון שנאסר במגילת תענית י"ד וט"ו ואסורים שניהם בתענית לכולם.

ואין לומר בני העיירות שהקדימו לי"ג כיון שהוא כבר אסור 'יום ניקנור הוא'.

ואין לומר בני העיירות שהקדימו לי"ב כיון שיום טוריינוס הוא וכבר אסור.

ואין לומר בני העיירות שהקדימו לי"א כיון שהוא יום שלפני יום טוריינוס [וכשיטת ר' יוחנן שפסק כר' יוסי שיום שלפניו אסור]

אלא למסקנא בני העיירות שהקדימו לי"ב מותרים משום שיום טוריינוס התבטל כיוון שנהרגו בו שמעה ואחיה אחיו.

וכל שכן שאין לאסור מדין יום שלפני יום ניקנור אחר שהתבטל מדין יומו שלו.

5. מהם יום ניקנור, ויום טוריינוס?

ניקנור - מושל יווני שבכל יום הניף ידו על ירושלים 'אימתי תיפול בידי וארמסנה' וכשגברו החשמונאים קצצו בהונות ידיו ורגליו ותלאום בשער ירושלים. ואמרו פה שהיה מדבר בגאווה וידיים שהיו מניפות על ירושלים תעשה בהם נקמה.

טוריינוס - כשביקש להרוג את לולינוס ואת פפוס אחיו בלודקיא [כשנהרגה בת מלך פדו את ישראל ע"י שאמרו אנו הרגנוה] אמר להם יבא

אלוקים ויצילכם כדרך שהציל את חנניה מישאל ועזריה. אמרו לו הם צדיקים גמורים וראויין לנס וכן נבוכדנצאר מלך הגון וראוי שיעשה נס על

ידו. אנו נתחייבנו כליה למקום ואם אין אתה הורגינו הרבה הורגים יש לו למקום והרבה דובין ואריות וכו' שפוגעין בנו והורגים אותנו, אלא מסרנו

הקב"ה בידך שעתיד ליפרע דמינו מידך, אעפ"כ הרגם.

ולא זזו משם עד שבאו שני שרים מרומי ובקעו מוחו במקלות וקבעו יום זה כמועד שנתבטלה בו הגזירה.

6. כמה נחשב סדר תעניות שאם התחילו אין מפסיקין אפילו אם יחול בחנוכה ופורים?

לרב אחא - 3, לרבי אסי - אחת. והלכה כדעת חכמים שמתענה ואף משלים כשהתחיל סדר תעניות.

7. על אלו צרות מלמדת המשנה שיש להתענות עליהם מיד?

צמחים ששינו מגידולם הטבעי, כשפסקו הגשמים ל-40 יום, ירדו לצמחים ולא לאילן, וכן להיפך, לשניהם אבל לא לבורות שיחין ומערות.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)